

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

LÄGESRAPPORT

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur-
och investeringsfonderna

2019-01-01 – 2019-12-31

Innehållsförteckning

Vad är Leader?	3
Hallå där!	4
Inledning och översikt	5
Avslutade projekt	
Destination Häst Sydöstra Skåne	6
Förstudie: Hantverkskompetens	7
Must-SM	8
Nötodling Österlen	9
Yalla Sjöbo	10
Marinpedagogisk verksamhet	11
Förstudie: Samverkan mot invasiva arter	12
Pågående projekt	
Innovationscenter för landsbygden	13
Samarbetsprojekt: Säl & skarv	14
Färs fisk – Från hav till bord!	15
FXH – Future Experience Hub	16
Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden	17
Hållbar tillväxt genom ledbaserad turism och fritid	18
Från SFI till arbete	19
Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne	20
La Source	21
Solvalla Bygdegård i rörelse till vardag och fest	22
Fika för livet!	23
Österlens sköna vattendrag	24
En vik i sjöriket Skåne – Arkelstorpsviken	25
Tillsammans för biosfärområde Vombsjönsänkan	26
Slutord	27

Vad är Leader?

Leader är två saker: dels en metod som använts inom EU sedan 90-talet och dels ett stöd till lokala projekt som på olika sätt kan bidra till lokal utveckling.

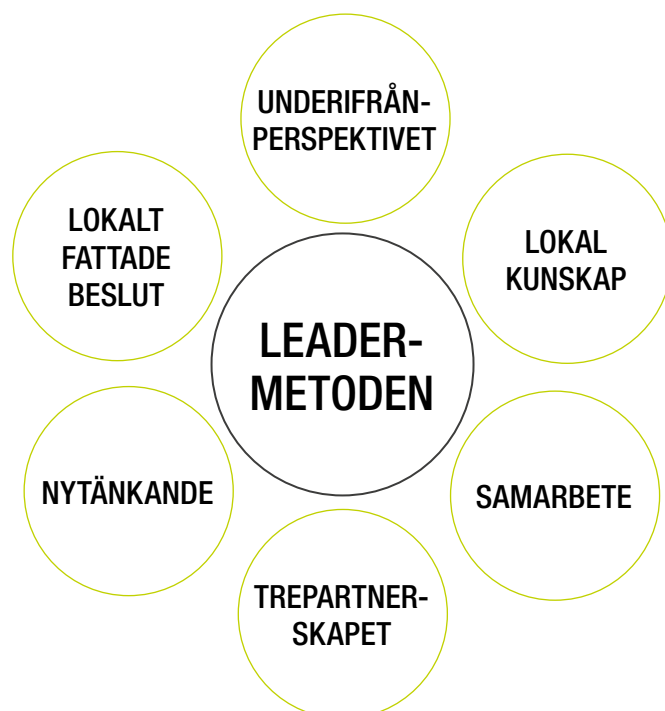
Leadermetoden går ut på att tillvarata lokala initiativ och förutsättningar och har ett starkt underifrånperspektiv. Metoden bygger på ett viktigt samarbete mellan offentlig, privat och ideell sektor – det så kallade trepartnerskapet.

Själva begreppet Leader är en förkortning av en fransk mening som betyder: *Sammanlänkade åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi.*

Varje leaderområde har en lokal utvecklingsstrategi, ett verksamhetskontor och en styrelse som tar beslut om vilka projekt som ska få stöd. Denna styrelse kallas för LAG, Lokal Aktionsgrupp.

Verksamheten och projekten finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna: Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Havs- och fiskerifonden, Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Även den svenska staten och medverkande kommuner går in med pengar.

LEADER Sydöstra Skåne ger alltså stöd till lokala idébärare som har för avsikt att arbeta efter leadermetoden i samverkansprojekt som kan stärka och utveckla ett konkurrenskraftigt sydöstra Skåne.

Hallå där!

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Innovationscenter för landsbygden som Sjöbo kommun initierade då vi såg att många nya företagsidéer inte blev av alternativt flyttade västerut där det fanns mer etablerade inkubatorer. Projektet har uppnått alla mål med råge och både nya företag och fler arbetstillfällen har skapats.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Leaderprojekten och EU-finansieringen ger våra sydostskånska företag, föreningar och kommuner möjligheten att testa idéer. Det ska även i framtiden vara möjligt att leva och verka på landsbygden och där har Leader en viktig roll.

Vad gör leadermetoden så framgångsrik tror du?

Samverkan! Eftersom både offentlig, ideell och privat sektor medverkar så finns det en bredd i styrningen och stor erfarenhet från många olika vinklar.

Magnus Weberg
Kommunstyrelsens ordförande, Sjöbo

Vilka leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Det är många som imponerar på mig, men jag eftersom jag är väldigt intresserad av vattenfrågor så väljer jag Österlens sköna vattendrag och En Vik i Sjöriket.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Vi ser många framgångsrika projekt som troligtvis inte skulle blivit av utan Leader. Vi behöver en levande och attraktiv landsbygd att bo och verka i, skillnaden mellan stad och land får inte blir för stor.

Vad gör leadermetoden så framgångsrik tror du?

Jag tror att underifrånperspektivet är avgörande för engagemang och tillhörighet i landsbygdsprojekten.

Carina Almedal
Ordförande, LEADER Sydöstra Skåne

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Innovationscenter för landsbygden. Jag gillar tankarna med projektet och vad ett framtida nationellt kompetenscenter i vårt hörn av Skåne kan betyda för framtiden.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Absolut viktig!!! Inte bara för att Leader delar ut stöd till vårt hörn av Skåne utan även för coachningen man får när man gör sin ansökan.

Vad gör leadermetoden så framgångsrik tror du?

Vår erfarenhet är att det sällan går att nå fram till en lösning om man inte lyckas med den lokala förankringen, att få lokalt stöd hos allmänheten för sin idé. Här hjälper Leader till och öppnar upp för framgång genom att projekten måste godkännas på lokalt plan och ger en kvalitetsstämpel som ortsbefolkningen vågar ställa sig bakom. Projektet har fått en lokal kvalitetsstämpel innan det sätter igång.

Fredric Piper
Projektledare för leaderprojektet Hållbar tillväxt genom
ledbaserad turism och fritid – Mountaibikeleder

Inledning

Under 2019 har LAG prioriterat ytterligare åtta leaderprojekt och vid årsskiftet fanns totalt 25 beviljade projekt, vilka presenteras i denna lägesrapport. Sju av dessa har avslutats och slutredovisats. Driftsprojektet, som finansierar själva verksamheten, redovisas i årsrapporten och på den årliga föreningsstämman.

I slutet av 2019 prioriterade LAG ytterligare tre projekt: *Mitt Simrishamn*, *Hållbara gräsytor* och *CIRCLE TNC*. Dessa förväntas få beslut från Jordbruksverket under början av 2020 och beskrivs därför först i nästa års lägesrapport.

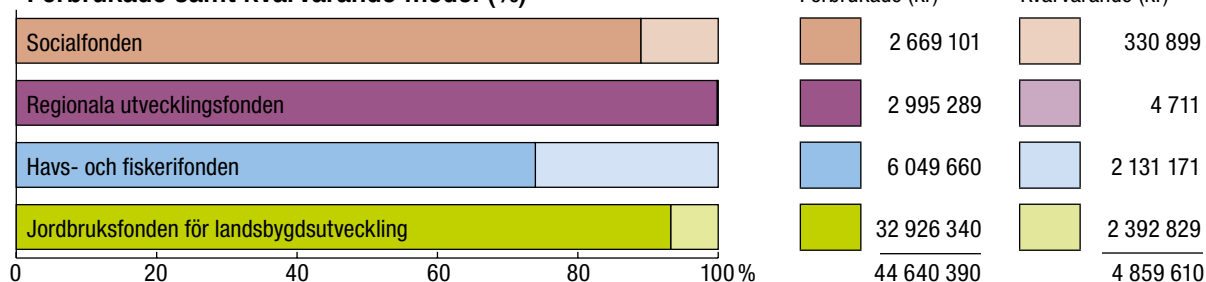
Fördelningen mellan projektägare från de tre olika sektorerna är: offentlig 8 st, privat 4 st och ideell 14 st. Men trepartnerskapet finns i samtliga projekt.

LAG har fram till årsskiftet beslutat om 44 842 119 kronor vilket motsvarar 91% av den totala budgeten för programperioden. Fördelningen mellan de fyra olika struktur- och investeringsfonderna och insatsområdena i den lokala utvecklingsstrategin kan ni utläsa i nedanstående diagram.

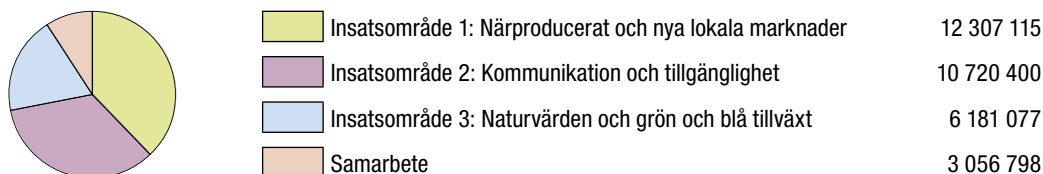
Projekten har kommit olika långt, vilket du kommer att märka när du läser rapporten. De har en god geografisk spridning i leaderområdet, och många projekt är verksamma i hela området.

LEADER Sydöstra Skåne är på mycket god väg att uppfylla de mål som är uppsatta i den lokala utvecklingsstrategin genom de projekt som LAG prioriterat.

Förbrukade samt kvarvarande medel (%)

Fördelning av förbrukade medel per insatsområde (kr)

Översikt av LEADER Sydöstra Skånes lokala utvecklingsstrategi

VISION

Ett inkluderande Sydöstra Skåne som präglas av hållbar tillväxt och tillgänglighet.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Ökad samverkan och utbyte inom/mellan näringar kring närproducerat och nya lokala marknader.

Förbättrade kommunikationer och tillgänglighet för ökad attraktivitet och framtidstro för boende, besökare och företag.

Ett område som bevarar natur- och kulturvärdena och har en god vattenkvalité.

HORISONTELLA MÅL

Hållbar utveckling genom följande tre dimensioner: Ekologisk hållbarhet, Social hållbarhet och Ekonomisk hållbarhet

INSATSOMRÅDEN OCH DELMÅL

1. Närproducerat och nya lokala marknader

Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader.

System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor.

Ökad lokal förädling, produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeriföretag.

2. Kommunikation och tillgänglighet

Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter.

Förbättrad fysisk och digital infrastruktur.

Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar.

Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter.

3. Naturvärden och grön och blå tillväxt

Förbättrad vattenkvalité och skydd av den biologiska mångfalden.

Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande.

Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen.

Allt började med Skånes Ridsportförbunds idé om att hjälpa de skånska klubbarna att få fler startande till sina tävlingar. Hästen i Skåne och Sjöbo kommun utvecklade denna idé och sökte stöd för ett projekt med fokus på hästturism, som ju även rymmer tävlingsturism.

DESTINATION HÄST SYDÖSTRA SKÅNE (TILLVÄXT HÄSTTURISM)

Destination Häst gick ut på att mobilisera och utveckla hästturismen i sydöstra Skåne – att inventera, sammanföra, samverka och gemensamt prova nya metoder för affärsutveckling, paketering, marknadsföring och försäljning av hållbar hästturism. Det långsiktiga målet var att medverka till att sydöstra Skåne blir en välkänd och välbesökt ”hästturismdestination”.

I projektet genomfördes ett flertal utbildningar och frukostmöten för hästföretagare på olika teman som t ex ridleder, lagar, regler, avtal, stöd och bidrag. En utbildning fokuserade helt på hur hästföretagarna kan få en mer affärsmässig verksamhet som bär sig rent ekonomiskt och bland föreläsarna fanns Rhys Evans, doktor i Hästekonomi på lantbruksuniversitetet i Bergen, som även höll i en workshop tillsammans med deltagarna.

Varje träff samlade i snitt 30 hästföretagare som, förutom att lära känna och nätverka med varandra, fick möjlighet att knyta viktiga kontakter med kommunrepresentanter, tjänstepersoner på Länsstyrelsen m.fl. Detta ledde till många nya samarbeten hästföretagarna emellan, och skapade en förståelse för varandras verksamheter. Ett frukostmöte resulterade i *Hästrundan – Österlen och grannar*, ett event som efter premiärsuccén försommaren 2018 nu är ett återkommande årligt evenemang.

Projektet fick mycket positiv uppmärksamhet och blev omskrivet i både lokaltidningar och nationella hästmagasin. Projektledarna har även varit och pratat om projektet på regeringskansliet i Stockholm.

Efter projektets slut kunde man tydligt se att antalet startande på hästtävlingar som arrangerade av Skånes Ridsportförbund hade ökat och att många ryttare från klubbar, som vanligtvis inte brukar tävla i Skåne, deltog.

Projektet bidrog också till att politiker och tjänstepersoner i sydöstra Skåne fick upp ögonen för hästturismen.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-4241
Projektagare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Skånes Ridsportförbund, Hästen i Skåne, Equi Tours, Öresundsbron, Innovationscenter för landsbygden.
Projektperiod	2017-08 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.destinationhast.se

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	896 954	859 608
Offentligt stöd från LAG	441 783	423 389
Total finansiering	1 338 737	1 282 997

Ideellt arbete	380 000	406 903
----------------	---------	---------

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
-------------	--------------------	------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	8	12
Antal arrangerade utbildningar	5	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	75	125
Antal nyskapade arbetstillfällen	9	11
Antal nya produkter och tjänster	5	8
Antal nya testade marknader	3	3
Antal skapade företag	5	9
Antal projektagare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Hur kan vi på bästa sätt tillvarata värdefull kompetens kring traditionella metoder för att restaurera gamla byggnader med ett kulturhistoriskt värde?

FÖRSTUDIE: HANTVERKSKOMPETENS

Tanken med detta projekt var att skapa en förstudie kring kompetensförsörjning inom byggnadshantverk i sydöstra Skåne, då dessa värdefulla kompetenser annars riskerar att försvinna.

Huvudsyftet med förstudien var att utreda möjligheten att starta en specialiserad utbildning med fokus på traditionella hantverks- och byggmetoder (byggnadsvård) och på så vis hjälpa till att bevara hotad hantverkskompetens i området.

I projektet användes följande tre metoder för att besvara förstudiens frågeställningar:

1. Informationssökning och sammanställning av befintliga studier, prognoser och rapporter.
2. Enkäter till målgrupperna – hantverkare, studenter och fastighetsägare.
3. Uppföljnings- och dialogmöten (lokalt) med hantverkare.

Projektet initierade flertalet samarbeten mellan planerare, utbildningsanordnare, byggbranschen och fastighetsägare.

Projektets aktiviteter resulterade i en rapport, som var tänkt att ligga till grund för att kunna skapa en eller flera eftergymnasiala utbildningar i området och vid projektets slut startades utbildningen *Hantverkslärling inom kulturhistorisk byggnadsteknik* på Sjöbo Vuxenutbildning.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-6597
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Sjöbo Vuxenutbildning, BEVIS – Byggnadsvård i Skåne samt företag i Skåneregionen med en inriktning mot byggnadsvård
Projektperiod	2016-10 – 2017-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.sjobo.se

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	258 296	211 160
Offentligt stöd från LAG	127 221	104 004
Total finansiering	385 517	315 164

Ideellt arbete	115 600	19 866
----------------	---------	--------

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
-------------	--------------------	------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal samarbeten	1	1
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	2	2

Som äppelodlare eller mustare är man väldigt nära basnäringen och är kanske inte alltid så marknadsorienterad. Must-SM innebar ett första steg in i den världen och man började tänka mer på förpackning, marknadsföring och sådana saker.

MUST-SM

Must-SM gick ut på att utveckla och under två år genomföra ett unikt event med koppling till äppelodling och framväxande musterinäring i hjärtat av svensk äppelodling på Österlen – Svenska mästerskapen i Äppelmust i Kivik.

Must-SM arrangerades under 2017 och 2018 och lockade 43 deltagande musterier från hela landet som tillsammans tävlade med 140 olika muster och hade 600 besökare.

En namnkunnig jury testade musterna i blindo och utsåg vinnare i fem olika kategorier. Juryn lämnade också skriftlig feedback till deltagande musterier, för att dessa ska kunna förfina och utveckla sina produkter.

Besökarna tilldelades information om samtliga produkter och i entréavgiften ingick mustprovning, mustskola, guddad äppelsafari bland äppelodlingar samt smakprov på hur äppelmust kan användas i mat. Besökarna fick även utse "Publikens val" genom att provsmaka sig igenom utställarnas produkter och därefter rösta.

Under projektet arrangerades även seminarium för äppelodlare och elever från Bollerups lantbruksgymnasium.

Must-SM rönt uppmärksamhet i media och bidrog till en ökad kännedom om äppelmust, samt en tydlig ökning i försäljningen av de produkter som vunnit sin klass. Projektet bidrog också till ett flertal nya medlemmar i Svenska Musterier och en större samverkan medlemmarna emellan.

Projektet bidrog också till en ökad kunskap om svensk äppelmust bland branschfolk inom mat och dryck, samt en ökad kunskap bland odlare och mustaktörer om marknadsföring.

Genom projektet etablerade Svenska Musterier nya kontakter och samarbeten som påverkat branschen på ett långsiktigt och positivt sätt.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-6565
Projektägare	Svenska musterier
Samarbetspartners	Simrishamns kommun, Eva Allé, TasteCelebrations, Grevlunda Mathantverk, Ulriksdals Trädgård, Äppelmarknaden, Kiviks Musteri, Ola Glans ljud, Lundbergs el.
Projektperiod	2017-06 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.must-sm.se

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	741 824	704 850
Offentligt stöd från LAG	365 376	348 981
Privat finansiering (intäkter)	49 250	50 726
Total finansiering	1 156 450	1 104 557
Ideellt arbete	348 727	394 790
Ideella resurser	36 500	40 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	24	57
Antal arrangerade utbildningar	7	12
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	1782
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	3
Antal nya produkter och tjänster	10	23
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	2	2
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1
Antal skapade företag	0	2

Nötodlingen i Lilla Skräddaröd på Österlen går i bräsch för mer hållbara odlingsmetoder och har bidragit till att exotifiera Österlen genom att visa att det går att odla nötter här.

NÖTODLING ÖSTERLEN

Projektet gick ut på att anlägga en skolträdgård för holistisk nötodling i Lilla Skräddaröd på Österlen. Man ville etablera ett trettiotal träd med mandel, valnöt och äkta kastanj. Projektet syftade också till att skapa ett större intresse och en större kunskap kring skogsträdgårdsodling, ett odlingsystem som efterliknar skogens naturliga ekosystem och därmed anses mer hållbart.

Ett hundratal nötträd har köpts in, ympats och planterats, samtliga har dessutom överlevt den mycket torra sommaren 2018. Projektgruppen har planterat ut stödväxter, grävt en damm och lett vatten från taken så att allt regnvatten kan gå direkt till dammen. Man har även eldat 20 kubik med biokol för att få rent och klart vatten till en reningsdamm, en så kallad rotzon, för växterna att växa i. Vidare så har man byggt en parkering för att öka tillgängligheten vid kursverksamhet.

Provodlingen har fått mycket uppmärksamhet i media, i såväl branschtidningar som lokal press och public service. Intresset är stort och nyfikna från hela Europa hör av sig löpande och vill komma på studiebesök.

Under projektiden arrangerades, i samarbete med Gylleboverket och Holma folkhögskola, en rad utbildningar, studiebesök och skogsträdgårdsvandringar som lockade närmare 200 personer.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2017-1126	
Projektägare	Jona Elfdahl (enskild firma)	
Samarbetspartners	Gylleboverket, Holma Folkhögskola	
Projektperiod	2018-04 – 2019-09	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.jonaelfdahl.com	
FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	196 342
Privat finansiering	167 692	165 486
Total finansiering	367 692	361 828
Ideellt arbete	172 000	132 000
Ideella resurser	0	40 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal nya testade marknader	1	1
Antal arrangerade utbildningar	4	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	155
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal nya produkter och tjänster	1	1
Antal samarbeten	3	2
Antal nyskapade arbetstillfällen	0,5	0

YALLA SJÖBO

Yalla Sjöbo gick på ut etablera en arbets- och mötesplats för integrering av nyanlända i svenskt samhälle och arbetsliv genom en affärsverksamhet med fokus på mat och textilt hantverk.

Projektet har resulterat i ett socialt företag som står på två ben: affärsverksamhet och utbildning.

Mat och textilt hantverk från hela världen har varit centralt i projektets affärsverksamhet: catering för små och stora sällskap, skräddarsydda matlagningskurser för privatpersoner och företag, leverans till butiker och caféer, utveckling av nya recept i samarbete med lokala producenter. Samtliga projektdeltagare har utbildats i livsmedelshygien och arbetat med produktutveckling. Yalla Sjöbo har under projektiden utvecklat 20 nya produkter, arrangerat flertalet matlagningskurser, serverat mat åt ungefär 4000 personer, sålt sina produkter på skånska marknader och mässor, startat en maträttsbutik, en webbutik samt en kreativ ateljé och har även tagit fram en mobil butikslösning.

Parallellt med affärsverksamheten har deltagarna i projektet arbetat gemensamt med vision och mål för Yalla Sjöbos framtida verksamhet, individuellt har deltagarna haft regelbundna avstämningar och diskussioner kring personlig utveckling och framtida möjligheter. Deltagarna har kontinuerligt utbildats i det svenska språket, demokrati- och föreningskunskap, datorkunskap, livsmedelshantering, marknadsföring och affärsutveckling.

Totalt har 14 medarbetare och/eller styrelseledamöter jobbat tillsammans med att genomföra projektet, i rollerna som projekt- och arbetsledning, medarbetare och styrgrupp. Under projektets gång har åtta personer fått inkomst, praktik, arbetsträning och/eller arbetslivserfarenhet genom anställningar eller praktikplatser. Vid projektets slut håller företaget fyra personer sysselsatta på deltid.

Yalla Sjöbo, som var Yallatrappan i Malmös första adept, blir numera ofta kontaktade av andra som vill starta upp liknande projekt eller verksamheter.

I projektet har vi lärt oss av varandra; om olika länders matkulturella ritualer och traditioner och tillagningssätt i köket, om nya råvaror och smakkombinationer. Vi vet att nyfikenheten kring ny matkultur inte är mättad i Skåne, det dyker upp nya kunder hela tiden.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-2837
Projektagare	Yalla Sjöbo
Samarbetspartners	Yalla Trappan, ABF Österlen, Arbetsförmedlingen, Svenska kyrkan, Centrumkyrkan, Sjöbo kommun, Lions International, Torna Hällestad Lanthandel, Vombs Kaffestuga, Nixi's Textilverkstad, Sjöbo Gästis, Ica Kvantum i Sjöbo, Ica Malmborgs i Lund, Buhres fisk, Skillinge teater, Saedéns Chokladhus, Gourmet Hörnan, Glassmakeriet, Rädda Barnen i Sjöbo, Solvalla bygdegård, Sjöbo Folkets Hus och Park
Projektperiod	2016-12 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.yallasjobo.se

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektsöd från EU-fond	1 589 011	1 381 629
Offentligt stöd från LAG	562 647	400 628
Övrigt offentligt stöd	220 000	589 403
Privat finansiering (intäkter)	415 464	358 050
Total finansiering	2 787 122	2 729 710
Ideellt arbete	686 140	1 265 210
Ideella resurser	25 000	29 700
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal arrangerade utbildningar	3	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	7	8
Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	5	5
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	12	12
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Antal deltagare inom målgruppen för nya svenskar	25	27
Antal skapade företag	1	1
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	1
Antal nya produkter och tjänster	20	20

Lärare berättar att elever, som kanske inte alltid tycks vara så engagerade i skolan, vaknar till liv när de kommer hit. Det blir oftast roligare när det är praktiskt arbete, men det visar också på platsens betydelse för lärandet.

MARINPEDAGOGISK VERKSAMHET

Detta projekt gick ut på att utveckla Marietorps naturskola i Ystad med en marinpedagogisk verksamhet för att öka intresset för en hållbar utveckling av Östersjön för barn och unga.

Projektledningen, som bestod av två projektledare och en projektanställd marinbiolog, tog fram pedagogiska program och skapade kreativa, stimulerande och utmanade lärmiljöer. De pedagogiska programmen handlade om allt ifrån Östersjöns växt- och djurarter, vattnets kretslopp och kusterosion till vad som händer med nederbörden och vad det innebär att vara sportfiskare eller att arbeta som marinbiolog. Genom ett samarbete med Lunds och Göteborgs universitet kunde elevernas provtagningar även användas i forskningssyfte. Parallellt erbjöds samtliga pedagoger i Ystads kommun separat fortbildning i de olika programmen. Under projektiden deltog cirka 3200 barn och elever från förskola till gymnasiet i någon av de åldersanpassade aktiviteterna. Även klasser från Sjöbo och Simrishamn var inbjudna att delta i programmen och sommarlovsverksamhet, öppen för alla, lockade totalt 250 deltagare i alla åldrar.

En miljö- och utställningslokal för utbildningar och aktiviteter inreddes. En sjöbod färdigställdes för förvaring av material och utrustning, till exempel vadarstövlar i storlekarna 28 till 47, våtdräkter, flytringar och tillgänglighetsanpassade mattor för att kunna rulla ner rullstolar i sanden.

Projektet uppnådde sitt mål – att skapa en verksamhet där barn, unga och pedagoger kan följa havet och strandens olika skeenden på plats. Genom de pedagogiska aktiviteterna har man ökat intresset, förståelsen och kunskapen för livet i Östersjön och de ekosystemtjänster vi får från havet. Projektet har också bidragit till en ökad miljömedvetenhet och en förståelse för vikten av sin egen roll och betydelse för en hållbar utveckling.

Projektet har nu övergått i en permanent verksamhet i Ystads kommun, efter beslut i kommunfullmäktige.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-6586
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Marint kunskapscenter i Malmö, P-dyk AB, SCSC – Swedish coast and sea center, Ystadortens Fiskevårds- och Sportfiskeförening, Lunds universitet, Göteborgs universitet samt leaderprojektet Österlens sköna vattendrag.
Projektperiod	2017-08 – 2019-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se/mpv

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 093 641	1 073 674
Offentligt stöd från LAG	455 663	447 349
Offentligt stöd från Ystads kommun	82 996	81 475
Total finansiering	1 632 300	1 602 498

Ideellt arbete	333 900	249 440
Ideella resurser	180 000	162 900

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
-------------	--------------------	------------------

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	15	20
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Antal arrangerade utbildningar	120	161
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	2400	3667
Antal nyskapande arbetstillfällen	1	1

Allmänheten är mycket positiva till att kommunerna genom projektet tagit itu med frågan kring invasiva främmande arter, något som efterfrågats under en längre tid.

FÖRSTUDIE: SAMVERKAN MOT INVASIVA ARTER

Denna förstudie gick ut på att ta fram ett strategiförslag för hur våra fyra kommuner kan samverka framöver för att kunna hantera invasiva främmande arter.

Projektet inleddes med kunskapsinsamling rörande hantering och strategier kring problematiken med invasiva arter. Man knöt användbara kontakter med ekologer och forskare och fick information om hur man arbetar med frågan i Sverige, Europa och världen. Projektgruppen, som bestod av projektledare, kommunekologer och/eller hållbarhetsstrategier från samtliga projektkommunerna träffades regelbundet, men hade även möten med sakkunniga från Sveriges lantbruksuniversitet, Länsstyrelsen Skåne, Skogsstyrelsen samt LRF. Man besökte också en rad markägare och lantbrukare. Parkavdelningarna i de medverkande kommunerna var också involverade och aktiva i projektet.

Projektet ingick även som referens och ”bollplank” för Naturvårdsverkets framtagande av ett så kallat handläggarstöd, ett digitalt verktyg som samlar fynd, bekämpningsinsatser och information om invasiva arter på en och samma plats.

Under projektet genomfördes också fem informations- och dialogmöten med allmänhet och markägare. Syftet med dessa möten var att skapa medvetenhet och ett ökat intresse, svara på frågor samt att få ett grepp om vilka arter som bör prioriteras i det fortsatta samverkansarbetet. En sammanfattning med fynd av invasiva arter i projektkommunernas naturreservat har därefter tagits fram och färdigställts. Projektet nådde ut ytterligare genom ett tiotal tidningsartiklar samt framträdande i radio och tv.

Projektet har resulterat i ett framtaget strategiförslag som, förutom ansvarsfördelning och fokusarter, beskriver ett antal åtgärder som projektkommunerna kan och bör genomföra för att fördjupa samverkan sinsemellan och med andra aktörer för att kunna hantera utmaningen med invasiva främmande arter. Kommunerna har nu tilldelats stöd från den statliga Lokala Naturvårdssatsningen, LONA, för att fortsätta den gemensamma kraftsamlingen.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2018-822
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Sjöbo, Tomelilla och Simrishamns kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Naturvårdsverket, SLU, Lunds botaniska förening, Sysav, LRF, Högestad & Christinehof Förvaltnings AB samt lokala byalag, vattenråd och naturskyddsföreningar
Projektperiod	2018-09 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	260 444	226 126
Offentligt stöd från LAG	128 278	111 375
Total finansiering	388 722	337 501
Ideellt arbete	96 800	83 380
Ideella resurser	2000	4 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal miljöprojekt	1	1
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	1	1
Antal samarbeten med universitet/högskolor	1	2
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	120	290

Från känslan av att vara den lilla företagaren, på den lilla gården, utanför den lilla byn – till känslan av att vara en viktig företagare som också ingår i ett större sammanhang. Den förändringen har vi sett.

INNOVATIONSCENTER FÖR LANDSBYGDEN

Innovationscenter för landsbygden går ut på att stödja den lokala entreprenören. Genom att arbeta proaktivt, bidra med kunskap, personlig service och hjälp att hitta rätt slags stöd, samt att tillföra energi kan innovatörerna fortsätta att vara verksamma på landsbygden.

Målet är att öka innovationskraften och därmed tillväxten bland landsbygdsföretag, att identifiera och lyfta fram ”dolda” resurser på landsbygden och koppla behoven med redan existerande resurser och kompetenser inom Skånes innovationssystem.

Innovationscenter för landsbygden är nu en etablerad verksamhet och når ständigt ut till fler och fler aktörer. Genom sin mobilitet har de lyckats nå själva kärnan i sitt uppdrag, det att förändra självbilden av landsbygdsföretagaren som innovatör. När de säger ”Vi är en resurs för dig och vi träffar dig när du kan och där du vill” så känner sig företagaren viktig.

Projektet har genomfört över sjuttio individuella rådgivningar och engagerat över sjuhundra deltagare i kompetenshöjande insatser som till exempel Innovation Camp på olika teman, industrilunch, energivandring och flertalet seminarier.

Man försöker också skapa publicitet kring projektet och sitt uppdrag, på lokal, regional och nationell nivå. Bland annat så pågår ett påverkansarbete för att få regeringen att förlägga ett föreslaget nationellt kompetenscenter på landsbygden i sydöstra Skåne. Tack vare projektet finns det nu en uppbyggd struktur och man är redo att axla ett sådant uppdrag.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2016-1968
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Sparbanken Skåne, Region Skåne, Tillväxt Syd, SLU Alnarp, Krinova, Almi
Projektperiod	2016-07 – 2020-03
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.innovationscenter.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	2 463 636
Offentligt stöd från LAG	1 088 432
Offentligt stöd från Region Skåne	125 000
Total finansiering	3 677 068

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
-------------	--------------------	--------------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	6	25
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	220	723
Antal nyskapade arbetstillfällen	4	2
Antal nya produkter och tjänster	12	7
Antal skapade företag	4	4

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal unga deltagare i projekt	120	111
--------------------------------	-----	-----

INNOVATIONS
CENTER

för landsbygden

Det finns cirka 6000 yrkesfiskare runt Östersjön som arbetar med kustnära fiske varav vi har intervjuat 219 stycken. Många av dessa fiskare uttrycker en tacksamhet över möjligheten att få berätta hur det går för dem och för att någon äntligen vill lyssna på vad de har att säga.

SAMARBETSPROJEKT: SÄL & SKARV

Detta är ett transnationellt samarbetsprojekt mellan 14 leaderområden i Sverige, Finland, Estland och Tyskland som avser att synliggöra de problem som säl och skarv utgör för det kustnära fisket runt Östersjön. Dessa djurs konsumtion av fisk är ibland större än fiskarnas fångster och detta påverkar därmed fiskebeståndet och den biologiska mångfalden negativt.

Projektet går ut på att samla in fakta och kunskap kring sälens och skarvens påverkan på fisket i Östersjön. Informationen som samlas in kommer att, tillsammans med aktuell forskning, sammanställas i en digital Östersjögemensam faktabas.

En omfattande informationsinsamling har genomförts. Man har bland annat gått igenom forskningsrapporter och tittat på hur man där kalkylerat fram ekonomiska förluster för enskilda yrkesfiskare.

I slutet av november släppte projektet rapporten *The Impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers*, via det finska naturresursinstitutet LUKE. Rapporten utgörs av 219 intervjuer med fiskare från länder runt Östersjön och är den mest omfattande undersökningen som gjorts kring säl och skarvens påverkan av fisket i Östersjöregionen.

Under 2019 har samarbetet mellan de svenska leaderområdena fördjupats inom projektet, vilket har resulterat i en utökning och förlängning av projektet. Det har tagits fram en kommunikationsplan och under 2020 kommer en svensk populärversion av forskningsrapporten att tas fram och man kommer att arrangera en nationell konferens som ett led i spridningsarbetet.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2017-3528
Projektagare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Leaderområden i Sverige, Finland, Estland och Tyskland, Marint Centrum Simrishamn, Länsstyrelsen i Skåne och yrkesfiskare i leaderområdet
Projektperiod	2017-09 – 2021-03
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Samarbete/Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.leadersydostraskane.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	344 037
Offentligt stöd från LAG	169 451
Total finansiering	513 488

INDIKATORER

	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	1	1
Antal nya produkter och tjänster	1	1
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	20	0
Antal bevarade arbetstillfällen (inom fisket)	1	0

Det här projektet ligger verkligen i tiden. Allt tyder på att vi kommer att äta mer fisk, och dagens konsumenter är medvetna, informationstörstande och vill ha hela berättelsen – var är fisken fångad, hur var vädret vid fångsten och vem är fiskaren.

FÄRSK FISK – FRÅN HAV TILL BORD! (UTVECKLING AV FISKENÄRINGEN I SÖDRA ÖSTERSJÖN)

Detta projekt går ut på att utveckla marknaden för det kustnära fisket i sydöstra Skåne, att öka fiskarnas lönsamhet samt att tillvarata kunskap och erfarenheter från övriga livsmedelsbranschen för att utveckla fiskerinäringen.

Projektets kick-off lockade över 60 aktörer från hela branschen: fiskare, fiskförädlare, grossister, handlare, lokalpolitiker, kockar och tjänstepersoner inom offentlig mat. Man fångade då upp önskemål på olika teman för kommande aktiviteter, och har därefter gett aktörerna möjlighet att få träffas flera gånger, lära känna varandra och utbyta erfarenheter och idéer. Bland annat har man arrangerat träffar på teman som till exempel fisk med lokalt ursprung och spårbarhetssystem, myter om fisket, fisken och fiskaren, mervärden i det kustnära fisket och eventuella hinder för att nå ut i nya försäljningskanaler.

Parallellt pågår arbetet med kartläggningen av fiskets nuläge: intervjuer med aktörer och insamling av relevant information. Tillsammans med fiskarna skapar man även en karta med olika fiskeplatser, en slags ortskarta för havet, för att kunna säga exakt var fisken kommer ifrån och vad just den platsen heter. Man håller också på att ta fram ett inspirations- och rådgivningspaket som riktar sig till yrkesfiskarna.

Flertalet korta filmer som belyser det kustnära fisket har producerats och spridits. Projektet har också presenterat sig på en rad olika fiske- och matkonferenser. Projektet har omtalats i bland annat Ystads Allehanda, Kristianstadsbladet, Österlenmagasinet samt i SVT och Sveriges Radio P4.

Framöver kommer projektet att fortsätta att arrangera träffar med fokus på storytelling, fiskhantering och förädling samt studiebesök till platser där man verkligen lyckats med kustfisket. Alla aktiviteter syftar till att stimulera idéer, samarbeten och lösningar som fiskerinäringen kan fortsätta att utveckla, eventuellt tillsammans med andra lokala näringar. Aktiviteterna syftar också till att väcka nyfikenhet och förmedla kunskap och därmed skapa efterfrågan på lokal fisk.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-3575
Projektägare	Skånes Livsmedelsakademi
Samarbetspartners	Marint centrum och Simrishamns kommun
Projektperiod	2018-10 – 2020-05
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.livsmedelsakademin.se

BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		2 236 294
Offentligt stöd från LAG		1 101 458
Total finansiering		3 337 752
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-10

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal nya produkter och tjänster	8	0
Antal samarbeten	5	0
Antal bevarade arbetstillfällen (inom fisket)	4	0
Antal nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	2	1
Antal arrangerade utbildningar	8	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	35	87
Antal diversifieringsprojekt	1	1
Antal skapade företag	1	0
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	0

Vi vill lokalisera och stödja människor med idéer om nya digitala lösningar som många företag inom besöksnäringen kan ha nytta av. Egentligen vill vi heller inte begränsa oss till turism, utan alla digitala entreprenörer ska kunna vara med.

FXH – FUTURE EXPERIENCE HUB (YINK – YSTAD INKUBATOR)

Detta förstudieprojekt går ut på att utreda förutsättningarna för att starta ett världsledande kluster, en inkubator och ett innovationscentra för den digitala turismindustrin i sydöstra Skåne.

Visionen är ett Future Experience Hub där människor möts, utmanas, utbyter erfarenheter och kompetenser. Där de får hjälp med att utveckla sina idéer till nya spännande och livskraftiga företag inom digital turism, med hela världen som marknad.

Projektgruppen har arbetat med research: de har tittat på nuläget och befintliga behov, gjort en omvärldsanalys, kikat på långsiktiga finansieringsmöjligheter, diskuterat upplägg, regler och krav för en inkubator och sett över vilken typ av events och fortbildningar som kan vara av intresse. De har träffat näringslivsutvecklarna i samtliga fyra kommuner i sydöstra Skåne och i Skurup, och pratat med utvalda företagare och/eller idébärare.

Projektet är i slutfasen och samlar sina tankar, erfarenheter och rekommendationer i en slutrapport. Denna slutrapport kommer att publiceras efter att projektet slutredovisats under våren 2020.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2017-2099
Projektägare	Sydostkraft
Samarbetspartners	Ystads kommun, Tillväxt Syd, Nyföretagarcentrum, Innovationscenter för landsbygden, Ystads roll som regional kärna, Sparbanken Syd, Sparbanken Skåne samt ett flertal lokala företagare
Projektperiod	2018-02 – 2020-04
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.fxhub.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	200 850
Offentligt stöd från LAG	100 425
Total finansiering	301 275

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
-------------	-----------------------	--------------------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal företag i samarbete	10	8
---------------------------	----	---

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal organisationer som får stöd	1	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1

Med bas i landsbygdens innovativa kraft ska vi arbeta med tillväxtskapande insatser, nya finansiella lösningar, samverkan mellan stad och land och skapa nya samverkansmöjligheter i lokalekonomin.

HÅLLBAR EKONOMISK TILLVÄXT PÅ LANDSBYGDEN

Då fokus i det tidigare leaderprojektet Innovationscenter för landsbygden har legat på att testa och etablera en verksamhetsidé, ligger fokus i detta projekt främst på att komplettera och växla upp verksamheten med ytterligare modeller och fler verksamhetsben.

Syftet är att bredda upp från fokus på främst innovation till fokus på tillväxt i en bredare bemärkelse. En tillväxt som exempelvis byggs på nya affärsmodeller, hållbara system och på en uppväxlad samverkan.

Projektet syftar till att möta företagens behov av stödsystem i lokalsamhället och finansiering för att växa. Man vill bygga vidare på landsbygdens innovativa kraft med tillväxtskapande insatser, stimulera samverkan/lokala "ekosystem" för innovation, utveckling av nya innovativa affärsmodeller och en ännu tydligare koppling mellan stad och landsbygd.

Man vill i projektet också bidra till en förändrad uppfattning om landsbygdens utmaningar och potential. Detta genom att utmana gängse normer för vad staden står för, det urbana, och det som landsbygden traditionellt står för, det rurala.

Exempel på aktiviteter som kommer att genomföras:

- Introduktion av nya finansieringslösningar för företagarna, t.ex. Crowdfunding
- Skrivarestugor med stöd att söka investeringscheckar
- Koppla ihop erfarna och mindre erfarna lokala aktörer och skapa så kallade skuggstyrelser
- Medverka till testbäddar, dvs. samarbeten för tillämpad forskning och andra värdeadderande samarbeten, exempel inom grön innovation
- Arrangera informationsmöten, seminarier, workshops och konferenser
- Marknadsföring, lobbying och påverkansarbete

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2019-2700
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, LRF, Hållbart Byggnade Syd, Nyföretagarcentrum, SLU Alnarp, Lunds Tekniska Högskola, Region Skåne
Projektperiod	2020-01 – 2022-06
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.innovationscenter.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	799 989
Offentligt stöd från LAG	394 025
Total finansiering	1 194 014

INDIKATORER

Förväntat
målvärde

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal företag i samarbeten	10
Antal företag som får stöd	10
Antal organisationer som får stöd	2
Antal nya produkter och tjänster	2
Antal testade nya marknader	2
Antal arrangerade utbildningar	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	60
Antal företagsutvecklingsprojekt	1

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal företag som får stöd	10
Antal organisationer som får stöd	1
Antal arrangerade utbildningar	2
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	100

Vi jobbar för fler mountainbikeleder och för att hitta modeller för att kunna anlägga dessa, men egentligen vill vi bara vara ute i skogen och bygga stigar.

HÅLLBAR TILLVÄXT GENOM LEDBASERAD TURISM OCH FRITID – MTB LEDER

Det här projektet går ut på att skapa kvalitetssäkrade mountainbikeleder i sydöstra Skåne. Syftet är att skapa en attraktiv och hälsofrämjande bygd att bo i, att öka turismen och utöka turistsäsongen i området, vilket i sin tur kan leda till fler arbetstillfällen.

Det långsiktiga målet är att inom tio år kunna generera minst 50 000 årliga besökare till området tack vare bra mountainbikeleder.

Projektet har bland annat byggt leder i Smedstorp tillsammans med föreningen MTB Österlen och i Ora natur- och skogsområde tillsammans med Friluftsrådet Sjöbo. Men man har även hjälpt Äventyrskampen i Sövde att bygga och marknadsföra ett spår. Samtliga leder lockar personer i alla åldrar och enligt cykelhandlaren i Sjöbo har kundunderlaget redan ökat.

Parallellt gör man fågelinventeringar, miljö- och konsekvensbeskrivningar och tillståndsansökningar för fler leder i området. En större projektering pågår i Ystad och ytterligare ideella krafter håller på att involveras i arbetet. En hemsida ligger också klar för publicering.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2017-155
Projektägare	Insamlingsstiftelsen Skånsk MTB Utveckling
Samarbetspartners	Region Skåne, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun, MTB Österlen, Friluftsrådet Sövde, Friluftsrådet Sjöbo, Äventyrskampen Sövde
Projektperiod	2017-03 – 2020-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.mtbskane.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	834 716
Offentligt stöd från LAG	361 129
Offentligt stöd från Region Skåne	30 000
Total finansiering	1 225 845

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-11
-------------	--------------------	--------------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal samarbeten	3	7
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	5	7

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	5	5
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	5	5
Antal skapade företag	1	2
Antal nyskapade arbetstillfällen	0,5	0
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1	1
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal organisationer som får stöd	1	1

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	1
--	---	---

FRÅN SFI TILL ARBETE

Projektet Från SFI till arbete syftar till att få fler nyanlända i arbete samt att hjälpa arbetsgivare i sydöstra Skåne att rekrytera ny personal.

Närmare 100 projektdeltagare har intervjuats om deras arbetslivserfarenheter, utbildningar och språkkunskaper samt deras intressen och önskemål. Parallellt har man varit i kontakt med lokala företagare för att presentera sin projektidé och dess möjligheter för dem. Exempel på företag som matchats med någon av projektets deltagare och som lett till anställningar är hotell och restauranger, hästföretagare, företag som arbetar med solenergi och billackeringar.

Efter matchning håller projektledarna kontakten med såväl deltagare som arbetsgivare och åker även ut och besöker arbetsplatsen.

Man håller också i språkcaféer två gånger i veckan dit deltagarna kan komma för att öva på det svenska språket, till detta har man rekryterat ideella språkvolontärer.

Projektet har även genomfört utbildningar för sina deltagare kring sådant som samspel, sociala koder, kulturella skillnader och likheter, arbetsmarknadens lagar och avtal, arbetsgivarens och arbetstagarens skyldigheter och rättigheter. För egen kunskapsinhämtning har projektledarna varit i kontakt med företaget Just Arrived som arbetar med bemanning och rekrytering med fokus på utrikesfödda och med verksamhet i Göteborg och Stockholm. Denna kontakt har gett dem många tips och idéer som varit till stor nytta i projektet.

Framöver kommer projektet att fortsätta lägga stort fokus på att uppsöka och marknadsföra sig gentemot arbetsgivare, delta på företagarträffar och sprida information och filmer i sociala medier samt ta fram ett magasin.

Projektledarna blir ofta inbjudna till seminarier och konferenser för att berätta om sitt framgångsrika arbetssätt, de har bland annat pratat för Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och Skånes Folkhögskolor.

Eftersom det på 80- och 90-talet var stora ekonomiproblem i Syrien har många därifrån två yrkestitlar. Det finns till exempel personer som går att anställa som både ekonom och som målare. Det är ju guld värt för ett litet eller mellanstort företag.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2018-313
Projektägare	Föreningen Talenterna
Samarbetspartners	Hyllie Park Folkhögskola, Skillinge Missionshus, Skillinge Företagareförening
Projektperiod	2018-08 – 2020-08
Fond	Socialfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	https://talenterna.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 788 298
Offentligt stöd från LAG	503 763
Övrigt offentligt stöd	377 040
Total finansiering	2 669 101

INDIKATORER

	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal deltagare i projekt	60	42
Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd	17	7
Antal insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning	2	0
Antal arrangerade utbildningar	12	13
Antal anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation	17	20
Antal organisationer som får stöd	1	1
Antal deltagare inom målgrupper för nya svenskar	40	40
Antal unga deltagare i projekt	20	13
Antal nyskapade arbetstillfällen	16	0
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

En vassare hästnäring bidrar till hållbar tillväxt i sydöstra Skåne med fler arbetstillfällen, fler bofasta, fler året-runt-besökare och ett större utbud av fritidsaktiviteter.

HÅLLBART HÄSTFÖRETAGANDE I SYDÖSTRA SKÅNE

Fokus i detta projekt, som är en fortsättning på leaderprojektet "Destination Hästturism Sydöstra Skåne", är att få fler mindre företag och hobbyföretag att växa, bli affärs-mässiga och mer lönsamma. Det tidigare projektet fokuserade på turistföretagare inom hästnäringen, men nu är alla företagare som på något sätt kan locka hit hästintresserade inkluderade. Målet är att stärka hästnäringen som helhet och att öka utbudet och kvalitén på tjänster till och för hästar och dess ägare, under hela året.

Projektet genomför kontinuerligt olika slags aktiviteter för att stimulera till fortsatt nätverkande och ökat samarbete mellan olika hästaktörer, företagare och organisationer. Det kan t.ex. handla om workshops kring prissättning, affärsutveckling, innovation, merförsäljning, marknadsföring i digitala medier och yoga för ryttere.

Cirka hundra hästföretagare från sydöstra Skåne träffas regelbundet på projektets frukostträffar. Dessa träffar har bland annat resulterat i samarbeten som lett till nya produkter, tjänster, kurser, turistpaket och erbjudanden, även för en utländsk marknad.

Parallellt pågår individuell coaching med samtal och handledning för utveckling av de mindre aktörernas verksamhet till säljbara produkter och tjänster.

Projektet, som dessutom arbetar proaktivt med att marknadsföra och synliggöra hästnäringen i sydöstra Skåne, har varit inbjudna till Näringsdepartementet för att föreläsa. Man har också träffat flera liknande projekt i södra Sverige för erfarenhetsutbyte.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2018-3721
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Skånes Ridsportsförbund, Region Skåne, Föreningen Hästrundan, Hästen i Skåne, LRF, Hushållningssällskapet, Häst i Sydost och Equi Tours Sweden AB
Projektperiod	2019-02 – 2020-10
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.destinationhast.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 005 000
Offentligt stöd från LAG	495 000
Total finansiering	1 500 000

INDIKATORER

	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-10
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal arrangerade utbildningar	4	2
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	90	40
Antal nyskapande arbetstillfällen	3	0
Antal företag som får stöd	30	34
Antal organisationer som får stöd	4	7
Antal nya produkter och tjänster	5	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal nystartade företag (små och medelstora företag)	4	2

Unga som ges möjlighet att forma och påverka sin vardag och fritid blir mer engagerade och delaktiga i den lokala utvecklingen.

LA SOURCE

La Source syfte är att stötta unga mellan 13 och 25 år i leaderområdet att initiera, söka stöd till och driva egna delprojekt samt att synliggöra ungas initiativ och drivkrafter. En ungdomscoach kommer att arbeta proaktivt med att fånga upp och tillvarata ungas idéer samt att involvera dem i den lokala utvecklingen i sydöstra Skåne.

Att uppmärksamma ungdomars livsvillkor handlar inte bara om nutid, utan även om framtid. Unga som får bidra med sina perspektiv på den lokala utvecklingens inriktning och mål och som känner att sydöstra Skåne är en bra plats att bo och leva på, kan kanske också se en framtid här.

Exempel på aktiviteter som kommer att genomföras:

- Delprojekt av nytänkande karaktär som initieras och genomförs av unga, för unga
- Utbildningar för unga inom t.ex. projektledning, EU-kunskap, entreprenörskap och hållbar utveckling
- Marknadsföring av projektet och dess möjligheter bland målgruppen

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2019-422 & 2019-427
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Tjänstepersoner som arbetar med målgruppen i Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommuner
Projektperiod	2019-10 – 2021-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.leadersydostraskane.se/for-unga

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 272 471
Offentligt stöd från LAG	626 739
Total finansiering	1 899 210

INDIKATORER

**Förväntat
målvärde**

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal arrangerade utbildningar	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	95
Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	35
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	24
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1
Antal deltagare inom målgruppen för nya svenskar	28
Antal unga deltagare i projekt	360
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsåsong	1
Antal företag som får stöd	3
Antal organisationer som får stöd	9

Insatser för natur, kultur och rörelse ger en bättre folkhälsa!

SOLLVALLA BYGDEGÅRD I RÖRELSE TILL VARDAG OCH FEST

Det här projektet går ut på att utveckla verksamheten på tätortsnära Sollvalla bygdegård genom att göra platsen mer attraktiv, anpassad och inbjudande för fler målgrupper och genom att utöka utbudet av kultur- och naturaktiviteter samt fysisk aktivitet för personer i alla åldrar.

Syftet är att vara en aktiv del i det nationella folkhälsoarbetet samt att underlätta för fysiska möten mellan olika generationer och kulturer.

Exempel på aktiviteter som kommer att genomföras i projektet är byggnation av balansbana, hitta-vilse stig, grillplats, sittplatser, scen samt utomhustoalett. Man kommer också att genomföra utbildningar inom allemansrätten och guidade visningar av området. I projektet ingår även att marknadsföra Sollvalla bygdegård genom att ta fram informationsblad.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2019-2691
Projektägare	Södra Färs Bygdegårdsförening, Sollvalla Bygdegård
Samarbetspartners	Bygdegårdarnas Riksförbund, Villervalla förskola, Sjöbo kommun, Civilförsvarsförbundet samt Friluftsrådet i Sjöbo
Projektperiod	2020-01 – 2021-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.bygdegardarna.se/solvalla

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	572 571
Offentligt stöd från LAG	282 013
Total finansiering	854 584

INDIKATORER

Förväntat
målvärde

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	10
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1
Antal tillgänglighetsprojekt	1
Antal organisationer som får stöd	1

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	30

En lättsam föreläsningsserie om mat och hälsa för seniorer – för lustfyllda måltider till ett gott liv.

FIKA FÖR LIVET!

Projektet går ut på att höja kunskapen kring mat, måltider och hälsa för äldre i samtliga fyra kommuner i leaderområdet. Genom föreläsningar, som grundar sig i Livsmedelsverkets helt nya kostråd för personer över 65 år, riktar man sig främst till denna målgrupp men kommer att vara öppna för alla för att bidra till en större spridning och genomslagskraft för projektets mål.

Vårt leaderområde har en högre andel åldrande befolkning än resten av landet och det finns en undernäringssituation hos denna målgrupp. Undernäring innebär inte bara ett personligt lidande och oro samt påfrestningar för anhöriga utan kräver också onödiga resurser från vård och omsorg och innebär omfattande samhällsekonomiska kostnader. Samtidigt sker ett påfallande slöseri av mat inom offentlig sektor.

Projektgruppen vill därför sprida information och kunskap för att bidra till att fler seniorer får möjlighet att hålla sig välnärda en längre tid och bibehålla sin självständighet med en högre livskvalitet samt i en förlängning även minska en del av kostnaderna för undernäring.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2019-2693
Projektägare	Offentlig Måltid i Sverige AB
Samarbetspartners	PRO, SPF och Svenska kyrkan
Projektperiod	2019-11 – 2020-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.offentligmaltid.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	200 000
Privat finansiering	189 636
Total finansiering	389 636

INDIKATORER

Förväntat
målvärde

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal samarbeten	22
Antal arrangerade utbildningar	20
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	415

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal arrangerade utbildningar	20
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	415
Antal företag som får stöd	1
Antal nyskapade arbetstillfällen	0,25
Antal nya produkter och tjänster	1

När vattenråden och naturföreningarna börjar samarbeta och nyttja varandras kompetenser och resurser så skapas fler långsiktiga lösningar. Det underlättar för dem att genomföra kvalitativa aktiviteter när det är finns en projektledare som håller ihop det organisatoriska och administrativa.

ÖSTERLENS SKÖNA VATTENDRAG

Enligt EU:s vattendirektiv måste alla vattendrag nå god status senast 2027, syftet med detta projekt är därför att förbättra och förstärka arbetet kring vattenfrågor i syd-östra Skåne. Med aktörer från såväl vattenråd och naturskyddsföreningar som fiskevårdsföreningar och kommuner, genomför man aktiviteter för att främja den biologiska mångfalden men också rekreationsintressen i och vid vattenmiljöerna i området.

En av projektledarens uppgifter är att samordna och stödja de engagerade föreningarna. Projektet har hittills arrangerat elva inspirations- eller informationsträffar för följande vattendrag: Segesholmsån, Tommarpsån, Verkeån, Nybroån, Kabusaån, Rörums norra och södra åar, Tygeån och Kvarnbybäcken, Julebodaån, Klammersbäck och Mölleån, Örupsån samt Onslunda mosse och fyra uppföljande workshops. Utöver detta har man arrangerat vandringar, studiebesök och studiecirkel. I samarbete med kommunen, skolor och föreningar har man erbjudit över 300 barn och unga att delta i aktiviteter såsom vattenverkstad, vattensafari och skräpplockardag. Totalt har över 1000 personer deltagit på ovanstående aktiviteter, projektet har visat sig vara välbehövligt, engagerande och högtintressant.

Samarbetet med Högskolan Kristianstad har lett till rapporter om sumpskogar i Tomelilla kommun och om Röd-jebäcken utanför Onslunda. I samarbetet med Teknisk Vattenresurslära på Lunds tekniska högskola håller man på att sammanställa en lista med möjliga examensarbeten för skolans studenter.

Framöver kommer projektet att bygga vidare på påbörjade samarbeten och projektledaren fortsätter att stötta lokala initiativ och informera om vikten av vatten i landskapet, vattenrenande åtgärder och biologisk mångfald i och runt vattendragen. Under 2020 kommer även en miljöorganisation från Österrike på studiebesök till Österlens sköna vattendrag för att inhämta inspiration.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2017-206
Projektagare	Tomelilla kommun
Samarbetspartners	Österlens vattenråd, Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån, Österlens naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Tomelilla, Ystads naturskyddsförening, Naturskyddsförening Kristianstad Bromölla, Färs naturskyddsförening, Ystadortens fiskevårds- och sportfiskeförening, Kabusa och Skönadals fiskevårdsförening, LRF, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad, SLU samt kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla, Ystad, Hörby och Kristianstad.
Projektperiod	2018-03 – 2020-08
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.tomelilla.se

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 006 320
Offentligt stöd från LAG	495 650
Total finansiering	1 501 970

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
-------------	--------------------	--------------------------

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal miljöprojekt	1	1
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	2	2
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	5
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	6	9
Antal arrangerade utbildningar	16	17
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	160	342

Det finns ett oerhört engagemang för bygden, Arkelstorpsviken och för vårt projekt. Inte sällan dyker det upp dubbelt så många deltagare än vad det budgeterats för på våra aktiviteter.

EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE – ARKELSTORPSVIKEN

Arkelstorpsviken har under årens lopp blivit grundare på grund av ansamlad sediment vilket begränsar möjligheterna till rekreation. Om ingenting görs finns det en risk att viken växer igen helt. Detta projekt går ut på att ta fram en åtgärdsplan för en hållbar och tillgänglig vik med kunskap om bl.a. sedimentets innehåll och ålder samt omfattningen av bäckarnas tillförsel av näringsämnen samt dess innehåll.

Närmre 700 engagerade personer har deltagit på någon av projektets aktiviteter, som t.ex.:

- Informations- eller tematräffar (27 st) och föreläsningar (6 st), utbildningar i flödesmätning, provtagningar för förskolor och skolor, provfiske, etc.
- Uppstart av en vandringsgrupp som arrangerar vandringar med korvgrillning och som parallellt arbetar för en vandringsled runt viken.
- Buschcraft – en presentation av hur man kan använda sig av naturens gåvor och tillaga dessa för överlevnad i naturen också i syfte att inspirera till nya affärsmöjligheter.
- En Bioblitz där man i samarbete med Högskolan Kristianstad och Arkelstorps scoutkår och diverse naturföreningar under ett dygn undersökte områdets flora och fauna och artbestämde 645 arter.
- Informationsmöte där provresultat presenterades, t.ex. att det inte finns några bekämpningsrester eller organiska miljögifter i viken.
- Studiebesök hos LIFE SURE-projektet i Kalmar som testar en ny ekologisk och kostnadseffektiv metod för att ta upp och återvinna bottenslam.

Runt 20 personer deltar aktivt i de provtagningar och flödesmätningar som pågår dagligen under hela projektet. Alla aktiviteter och resultat presenteras löpande på en aktiv och levande webbplats och Facebooksida. Projektet har fått mycket medial uppmärksamhet i bl.a. Sveriges Radio P4 och Kristianstadsbladet.

Framöver kommer fler föreläsningar, tematräffar och studiebesök att genomföras och ytterligare provsvar att presenteras.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2018-832
Projektägare	Oppmanna Vånga Bygderåd
Samarbetspartners	Bromölla och Kristianstad kommuner, Skräbeåns och Ivösjöns vattenkommittéer, Oppmanna Fiskevårdsförening, Arkelstorps scoutkår, Högskolan Kristianstad, Länsstyrelsen Skåne, Vattenriket Kristianstad samt fler lokala markägare, företag och föreningar
Projektperiod	2018-09 – 2020-09
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.sjoriketskane.se/arkelstorpsviken

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 472 941
Offentligt stöd från LAG	725 479
Total finansiering	2 198 420

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
-------------	-----------------------	--------------------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal samarbeten	1	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	200	660

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal miljöprojekt	1	1
Antal nya produkter och tjänster	3	0

Vi har blivit kontaktade av fem blivande landskapsarkitekter på Sveriges Lantbruksuniversitet som har snappat upp vårt projekt och som vill skriva sina exjobb om det.

TILLSAMMANS FÖR BIOSFÄROMRÅDE VOMBSJÖSÄNKAN

(GRÄSROTSUTVECKLING AV BIOSFÄREN VOMBSJÖSÄNKAN)

Detta samarbetsprojekts främsta syfte är att stötta tillblivelsen av ett framtida biosfärområde i Vombsjösänkan genom att bygga vidare på det arbete som redan gjorts i en förstudie. Projektet ska jobba med den fjärde dimensionen av hållbarhet, den kulturella, kartlägga Vombsjösänkans gemensamma identitet och synliggöra områdets sociala, kulturella och ekonomiska värden.

Projektgruppen har haft en rad strategiska möten med Sjöbo kommun kring förstudien, de har besökt olika platser i Vombsjösänkan och tagit fram kommunikationsmaterial. Uppstartsmötet i juni 2019 bjöd på föreläsningar och en workshop där alla fick markera sina favoritställen på en karta och därefter lista de utmaningar och möjligheter som man ser i området. Man har också genomfört fem "walk&talks" på olika teman t.ex. Tillsammans för livet i ån och Fotografera tillsammans. Totalt 140 personer har engagerat sig ideellt för biosfärområdet och deltagit i någon av projektets aktiviteter.

Projektgruppen besöker också olika knutpunkter som finns i området i t.ex. Blentarp, Vollsjo, Lövestad, Dalby, Genarp, Sjöbo, Veberöd, Flyinge, Harlösa och Löberöd. Där sitter de på någon offentlig plats, inte sällan på ett bibliotek, och pratar med biosfärinvånarna och samlar på sig olika teman, idéer eller uppslag.

Några exempel på sådant som intresserar biosfärinvånarna är biologisk mångfald längst våra vägkanter, hållbar trädgård och trädgårdsskötsel, hållbar hästhållning och hållbart lantbruk, social och kulturell hållbarhet. Man har även kommit i kontakt med nyfikna och engagerade barn som kan komma att agera mini-ambassadörer för ett blivande biosfärområde.

Till våren 2020 planeras bland annat: workshopserien "Bygder för de globala målen", en studiecirkel för biosfärsjournalister, mobilisering av kreativa och kulturella näringar på landsbygden, samt en workshopserie kring Vombsjösänkans miljöarkiv.

PROJEKTFAKTA

Journalnummer	2018-1773
Projektagare	Coompanion Kooperativ Utveckling Skåne ekonomisk förening
Samarbetspartners	Leader Lundaland, Sjöbo, Eslöv och Lunds kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, Hela Sverige Ska Leva, Naturskyddsföreningen, ABF, Centrum för publikt entreprenörskap, Malmö Högskola samt lokala företag och föreningar
Projektperiod	2019-02 – 2021-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Samarbete/Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	https://skane.coompanion.se/vombsjosankan/

BUDGET (kr)

Projektstöd från EU-fond	1 338 702
Offentligt stöd från LAG	659 360
Total finansiering	1 998 062

INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2019-12
-------------	--------------------	--------------------------

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Antal samarbeten	5	2
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	3	0

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Antal aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	3	0
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	3	0
Antal unga deltagare i projekt	20	0
Antal nyskapade arbetstillfällen	2	0
Antal organisationer som får stöd	1	1

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	2	0
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	5	0
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	10	1
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Antal arrangerade utbildningar	2	1
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	25	15

Slutord

Vi närmar oss slutet av programperioden och LAG kommer under 2020 att prioritera de sista projekten. Till och med den 1 oktober har LAG möjlighet att skicka in prioriterade projekt till Jordbruksverket. Projekten får pågå som längst fram till november 2022.

Arbetet inför den kommande programperioden är igång på europeisk och nationell nivå. Framöver kommer också LEADER Sydöstra Skåne att förbereda arbetet inför den kommande programperioden.

Under året kommer LEADER Sydöstra Skåne att genomföra en extern utvärdering för att titta på de långsiktiga effekterna som leadermetoden skapar.

Vi på leaderkontoret är oerhört stolta över alla projekt och de resultat som de skapar, och vi ser att leader spelar en viktig roll i utvecklingen av landsbygden. Tillsammans skapar vi en attraktiv och livskraftig landsbygd för oss som bor och verkar i området.

Jag ser fram emot ett spännande och givande 2020 med nya projekt och arbetet inför kommande programperiod.

Jag vill tacka de aktörer som driver projekt, vår styrelse LAG och våra medfinansierare för ett gott samarbete. Det är NI som gör det möjligt!

Kristin Persson

Verksamhetsledare LEADER Sydöstra Skåne

LEADER Sydöstra Skåne
802496-4218

Tobaksgatan 11
271 41 Ystad

info@leadersydostraskane.se
www.leadersydostraskane.se

Facebook: @leadersydostraskane
Instagram: @leadersydostra
LinkedIn: LEADER Sydöstra Skåne